

İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi

Vətən müharibəsində bizə qürur hissi yad olan, Azərbaycan tarixinə şərəfli Qələbə səhifəsi yazanlara xalqın sevgisi, sayğısı dövlət qayğısı ilə əyni səviyyədedir. Xalqımız şəhidlərin xatirəsini nəzəcə tutur, qazilərimize sayğı ilə yanaşırsa, dövlətimiz də eyni münasibəti göstərir. Şəhid ailələri, qazilər, müharibə iştirakçıları dövlət tərəfindən hər cür diqqət və qayğı ilə əhatə olunub. Vətən müharibəsinin gedində bütün dünyaya ömək olan xalq-dövlət birliyi müharibədən sonrakı dövrdə də ən yüksək səviyyədə davam edir.

Bunu dövlət tərəfindən şəhid ailələri, müharibə iştirakçıları və əlillər üçün yaradılan şərait, onların ehtiyaclarının müayinələməsi istiqamətində atılan addımlar sübut edir.

Müharibə əlillərinin cəmiyyətə inteqrasiyası vacib məsələdir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev bu günlərdə yadda qalan 2 mərasimə iştirak etdi. Əvvəlcə Şağın qəsəbəsində Reabilitasiya Pansionatının əsasli təmirindən sonra açılışında, sonra isə Ramana qəsəbəsində istifadəyə verilmiş yaşıyaş kompleksində şəhid ailələri və müharibə əlillərinə mənzillər verilməsi mərasimində. Dövlətimizin başçısı pansionatda yaradılan şəraitə tanış oldu. Məlumat verdi ki, bu pansionat Ümmümilli Heydər Əliyev tapşırığı ilə 2003-cü ildə istifadəyə verilib. Ondan isə burada əsasli təmir işləri görülmüşdür. Yemədən qurulan 250 çarpyınlı pansionat ilde 5 min nəfərədək xostə qəbul edə bilər. Bu il müəssisəsində ürək, əsas damar, oynaq-hərəkət, qəb-dastəri, endokrin xəstəliklərdən əziyyət çəkənlərə xidmət göstəriləcək. Əsas xidmətlər isə funksional diaqnostika, fizioterapiya müalicəsi, tibbi zərər, müalicəvi bədən tərbiyası, sosial-psixoloji reabilitasiyadır. Burada müalicə alanların reabilitasiyasında müasir metodika ən qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi ilə paralel tətbiq olunaçaq. Pansionatda Ağbersonu iqlim-nəxas olan kilmoterapiya bu müalicə ocağının əsas özəlliklərindən biridir. Burada mövsümü yuğun iqlimə imkanları

sial-psixoloji reabilitasiyaya cəlb olunub. Bakı Sağlamlıq Mərkəzində müalicə alan hərbiçilərdən ehtiyac duyan bir qismi də Agentliyin mütəxəssislərindən ibarət qrup tərəfindən sosial-psixoloji xidmətlərlə təmin olunur. Agentliyin Uşaq Reabilitasiya Müəssisələrində qeyd edilən kateqoriyalardan olan ailələrə və sosial-psixoloji reabilitasiyaya ehtiyac duyan uşaqlara da müvafiq xidmətlər göstərilir.

min bu səhədəki siyasetləm birmənalıdır. Son 17 il ərzində şəhid ailələri ilə müxtəlif tədbirlərdə dəfələrlə görüşmüşəm. Bu gün qədar 9200-ə yaxın şəhid ailəsi, müharibə əilli dövlət tərəfindən mənzillərlə təmin edilib. Təkcə keçilən 1572 minə yaxın mənzil verilib. Bu il isə 3 minə yaxın mənzil verəcək. Beləliklə, həm Birinci, həm İkinci Qarabağ müharibəsində şəhid olmuş övladlarımızın Bakıda, Sumqayıtda, Ağberson rayonunda yaşayan ailələrinə bu ilin so-

lindən bundan sonra da qayğı ilə diqqətlə əhatə olunaçaqlar. Görüldü iştirak edən şəhid Milli Qəhrəman lıqar İsmayilovun anası Fatma Qocayeva isə dedi ki, hər bir şəhid ailəsi dövlət qayğısı ilə əhatə olunaçağına əmindir: - Bizim şəhidlərin ruhu bir də onə görə şadıddır ki, cənab Prezident, Siz şəhid ailələrinə böyük qayğı ilə yanaşırsınız, onların hər bir ehtiyacını çox həvəsle ödəyirsiniz. Bu gün biz buraya dəvət edib ehtiyacı olan şəhid

Dövlət şəhid ailələrinin, qazilərinin yanında

"Bu qarşılıqlı inam və sevgi bizə böyük qələbə qazandırdı"

ilə yanaşı, fizioterapiyanın da demək olar bütün sahələri əhatə edir.

Post-müharibə dövründə bu tip müalicə mərkəzlərinin əhəmiyyətli xüsusi nəzərə çarpır. Müalicə xidməti ilə bəzəndə əlilliyi olan şəxslərin sosial statusunun bərpası, cəmiyyətə inteqrasiyası əsas məsələlərdəndir.

Müharibədən sonrakı dövrdə əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiyası istiqamətində işlər sürətlənib. 210 qaziyə 1220 reabilitasiya vasitəsi verilib. 15 hərbçi yüksək texnologiyalı protezlə təmin edilib. Vətən müharibəsində yaralanmış şəxslərin 90 faizli artıq vəziyyətində görülmüşdür. Amputasiyası olan 301 nəfərdən 109-unun protez ehtiyacı müəyin edilib. Yaxın zamanda onların protezlə təmin olunması planlaşdırılır. Ömək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən şəhid ailələri, müharibədə yaralanmış şəxslər və onların ailə üzvləri sosial-psixoloji dəstək tədbirləri ilə də əhatə olunub. Nazirliyin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin psixoloq və psixiatrlardan ibarət qrupları son bir ayda 1400-dən çox ailə ilə görüşüb. Onlardan psixoloq-dəstək tədbirlərinə ehtiyacı olan ailələr üçün psixokoreksiya işləri üzrə sənəslir təşkil olunub. Bir sıra şəxslər ehtiyaclarına uyğun ödənişsiz dərman preparatları ilə təmin ediliblər. Həmçinin Agentliyin "Onlayn psixoloji dəstək xidməti" tərəfindən 300-ə yaxın zəhmət üzrə vəziyyətlərə dəstək göstərilir. Nazirliyin tabeliyindəki Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin Yevlax və Naltalan Reabilitasiya Mərkəzlərində isə şəhid ailəsi üzvlərindən, yaralanmış hərbiçilərdən, şəhid müharibə iştirakçılarından, onların yaxınlarından ibarət 125 nəfərə sosial-psixoloji xidmətlər göstərilir. Şirvan Reabilitasiya Mərkəzində bu kateqoriyalardan olan 12 nəfər uzaqmüddətli so-

"Minlərlə qazi hər il müalicə alacaq, reabilitasiya keçəcək"

Şəhid ailələri və müharibə əlillərinə mənzillər təqdim olunması mərasimində çıxış edən Prezident İlham Əliyev onların daim dövlət qayğısı ilə əhatə olunaçağını bildirdi: - Bu gün Bakının Ramana qəsəbəsində şəhid ailələri və müharibə əlilləri üçün yeni yaşayış kompleksi istifadəyə verilib. Bu mənasibətli sizə təbrik edirəm. Burada otuz bina inşa ediliblər. Binaların hamısı müasir səviyyədə, yüksək keyfiyyətlə tikilib, mənzillər də çox genişdir, işıqlıdır. Uşaq bağçası, 1200 şagird yerlik məktəb inşa edilir. Yeni yaşayış üçün bütün imkanlar var və bu mənasibətli sizə ürəkdan təbrik edirəm. Müharibədən cəmi üç ay yarım keçib, ancaq şəhid ailələri və müharibə əlilləri üçün artıq belə gözəl yaşayış kompleksi, səhərçik inşa olunub, təqdim edilib. Bu gün eyni zamanda Şağın qəsəbəsində reabilitasiya mərkəzinin əsasli təmirindən sonra açılış da olub. Orada da minlərlə qazi hər il müalicə alacaq, reabilitasiyadan keçəcək, öz sağlamlığını bərpa edəcək. Eyni zamanda, müharibə dövründə əlimi, qolunu itirmiş qazilərimiz üçün də ən müasir protezlər sifariş ediliblər. Məna bu gün verilən məlumatda görə, 300-dən çox qazimiz bu protezlərlə təmin ediləcək. Bizim ayaqcaqını itirmiş qazilərimizin artıq bir neçəsi bu protezlərlə təmin edilib və onlar normal həyata döndə biliblər. Bu protezlər dünyanın aparıcı şirkətlərinin məhsuludur, ən müasir protezlərdir. Bu protezlər imkan verəcək ki, bizim qazilərimiz normal həyata qayıda bilsinlər.

Prezident qeyd etdi ki, dövlət şəhid ailələri, müharibə əlilləri üçün alından gələnə ehtiyac: "Mə-

nuna qədar mənzillər verəcək. Yeni bu programı biz Bakı, Sumqayıt və Ağberson rayonunda bu ilin sonuna qədər tam icra edəcəyik. Digər şəhər və rayonlarımızda yaşayan şəhid ailələri üçün binaların, fərdi evlərin tikintisi davam etdirilir. Əminəm ki, yaxın gələcəkdə bu program tam icra olunaçaqdır. Onu da bildirməyimin ki, müharibə əlillərinə 7200-ə yaxın minik avtomobili verilib.

"Hər bir şəhid ailəsi baxımsız qalmayacaq"

Prezident faktlara əsaslanan çıxışı ilə dövlətin şəhid ailələri, müharibə əlillərinə qayğısını bir daha təsdiqlədi. Bu faktlar həm də onu göstərir ki, Azərbaycan bu səhədə də dünya miqyasında ən qabaqcıl yerlərdədir. Prezident də bunu vurğuladı və dedi ki, dünyda müharibələr çox olub, itkilər çox olub. O qədər də uzaq olmayan tarixə nəzər salsaq, görürük ki, müxtəlif ölkələrdə müharibələrdə həlak olmuş insanların yaxınlarına heç vaxt bixdəki qədar qayğı, diqqət göstəriləyib. Onu da bildirməyimin ki, Ermənistan ordusunda da itkilər olub və İkinci Qarabağ müharibəsində müxtəlif rəqəmlər səslənir. Bizdə olan məlumatlara görə, təqribən 6-7 min işğalçı məhv edilibdir. Onların birinin də əlinsinə Ermənistan dövləti heç bir yardım etməyib. Ümmümiyyətlə, Ermənistan da bizdə olan proqram mövcud deyil. Müharibədə həlak olmuş insanların yaxınlarına neinki ev, bir daxma da verilir. Hər şey müqəssədə ölçülür. Bizim bu sahədəki siyasetləm birmənalıdır. Bu siyaset mənavi normalata əsaslanır və Vətən uğrunda cənəddən keçmiş insanların yaxınları dövlət tərə-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

aillələrinə ev bağışlamaqla yenedən öz qayğısını göstərirsiniz. Xalqımız bunu duyur, hiss edir ki, biz Prezidentimizin himayəsindəyik. Mən həmişə demişəm, heç kəs qorxmamış ki, gedib şəhid olaram, ailəmə baxmırsız qalar. Bizim Prezidentimiz hər bir şəhid əliləsinin qayğısına qarlır.

"Dövlətlə vətəndaş arasında qarşılıqlı etimad və sevgi var"

Politoloq Elçin Mirzəyevlə də bir fikirdərik ki, dövlət tərəfindən şəhid ailələri, müharibə əlilləri və onların ailə üzvlərinə qayğı göstərilməsi, ehtiyaclarının qarşılama, Azərbaycan dövlətinin bu təbəddülə olan insanlara xüsusi qayğısının göstərilməsidir: - Azərbaycan dövləti hər zaman şəhid ailələrinin, müharibə əlillərinin, Vətən uğrunda mücahidlə aparınlarının yanında olub və onlara xüsusi diqqət və qayğı göstərir. Vətən müharibəsindən sonra icra edilən işlər də bu prosesin tərkib hissəsi və davamıdır. Cənab Prezidentin şəhid ailələrinə, qazilərə, yaralı döyüşçülərimizə qarşı nümayiş etdirdiyi həssaslığı dövlətlə vətəndaş arasında qarşılıqlı etimadın, inam və sevginin yaranmasına təsir göstərən ən böyük amildir. Vətəndaş əmindir ki, dövlət həmişə onun yanındadır. Məhz bu qarşılıqlı inam və sevgi bizə böyük qələbə qazandırdı. Müharibədən sonra da dövlət tərəflərini icra edilən sosial proqramları bu bağlılıqla daha da möhkəmləndirir.

Mələhat Rəzaeyeva

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunub